

20/01/15

התאום ההורי

מספר מילים על התאום ההורי מתוך מאמרה של סוזאן בוואן :
התפתחות התאום ההורי.

"הורים בקונפליקט גבוה גורמים להתעללות נפשית בילדיהם החפים
מפשע תוך כדי התשת בתי המשפט והשירותים לבריאות הנפש."

מהו קונפליקט גירושין גבוה?

תהליך הגירושין מאופיין באובדן ואבל אצל בני זוג, הילדים והמשפחה
המורחבת. האירועים שבאים בעקבות משבר הגירושין כופים שינויים
רבים בחיי הפרט והמערכת המשפחתית. הם נחווים כחורבן
הבית(תרתי משמע) וכרוכים בהם אובדניים ופרידות מרובות.

במצבים כאלה קורה שמשבר הגירושין מעמיק והפרידה הפורמלית
לא מהווה סגירת פרק הנישואין ותחילתו של פרק חדש. וכך, למרות
הגירושין ולעיתים גם אחרי שהקימו משפחות חדשות קורה שבני
הזוג עדין לא סיימו את העניינים בינם לבין עצמם, ממשיכים להתקיים
ביניהם יחסים קונפליקטואלים בעוצמות גבוהות בעיקר סביב נושא
הילדים. גירושין אלו הופכים להיות בסופו של דבר "גירושין
בקונפליקט גבוה". אנשים אלו מתדיינים בבתי המשפט בכל הכלים
ההרסניים העומדים לרשותם מצב שמונע את תהליך האבל
הנורמטיבי שעשוי לאפשר להם הפסקת-אש.

על רקע מצבי קונפליקט גבוה זה, נכנס התיאום כפורמט התערבותי
על-מנת לאפשר מרחב הידברות הורית שלא מצליח להתאפשר בדרך
אחרת.

תהליך ה"תיאום ההורי" הינו תהליך שאינו חסוי. בתהליך זה הילד
נמצא במרכז. התהליך מיועד להורים רווי קונפליקטים, תוך עבודה
ישירה עם שני ההורים ע"מ לעזור להם להגיע לשיתוף פעולה.

המסר העיקרי בתאום הוא: לסייע להורים לעבור מ"שפת המאבק לשפת הדיאלוג" הילדים נמצאים במרכז הדיבור בחדר תוך בדיקת טובת הילדים ולמה הילדים זקוקים. המתאם ההורי תוך שימוש בטכניקות ייחודיות עוזר להורים לשתף פעולה, לתאם ולקבל החלטות בכל העניינים הקשורים בילדיהם. וזאת עקב העובדה שההורים לא סיימו עדין את הקשר ביניהם והם שמים את הילדים במוקד הסכסוך.

השירות הייחודי של התאום ההורי מתרחש תוך כדי הליך הגירושין או, שנים, אחרי מתן החלטת בית המשפט.

בישראל תהליך התאום ההורי מתרחש רק אחרי סיום הטיפול של עו"ס לסדרי דין שהינה אחראית על הבקרה בכל הקשור להתקדמות המשפחות.

מתאם הורי בישראל לא צריך לבצע בקרה וכן אינו נדרש לדיווח לבית המשפט- לאור העובדה שבית המשפט הינה סמכות של מאבק ושפת המתאם לחתור לשפת הדיאלוג עם בני הזוג הוא לא יערב את בית המשפט בשפה שנוגדת את שפת המתאם ההורי.

תוכן המפגשים עם ההורים נותר חסוי, עצם קיום המפגשים אינו מחויב להישאר חסוי.

כיצד מתנהל תהליך התיאום ההורי?

ההמלצה לתיאום ההורי לבית המשפט ניתנת ע"י עו"ס לסדרי דין שברשויות הרווחה. בד"כ כאשר יש אבחנה שמדובר בזוגות השרויים בקונפליקט בגירושין גבוה. ההמלצה לתאום ההורי מופנית לשופטים ב"בית משפט לענייני משפחה", כיום, קימת יותר מודעות של השופטים ל"תהליך התיאום ההורי" והם מפנים את הזוגות למתאמים המוכרים על ידם, או, על-פי המלצת העו"ס לסדרי דין ברשויות הרווחה. כאמור מדובר בהורים שעדין לא סיימו את הקשר ביניהם והם ממשיכים לנהל על גבות הילדים.

התיאום ההורי אינו מוגדר כטיפול. זהו פורמט מובנה ומוחזק שסובב סביב טובת הילדים, הגדרת מצוקתם והבאת קולם כסובייקטים לחדר.

התיאום ההורי הינה מומחיות שמצריכה למידה והתנסות. בתחילת התהליך ההורים חותמים על "הסכם לתאום הורי" שכולל הגדרות וכללי התנהגות ברורים, המחייבים אותם בתהליך. תהליך התיאום איננו מתחיל ללא חתימת ההורים על ההסכם.

התאום מתקיים עם שני בני הזוג ושני מתאמים אחת לשבועיים למפגש של שעה וחצי. פגישה ראשונה ויחידה בתהליך מתקיימת ע"י שני המתאמים עם כל אחד מבני הזוג למשך שעה בנפרד. במפגש זה נלקחת אינפורמציה על מצבו העכשווי של בן הזוג + היסטוריה משפחתית.

במהלך התהליך כאשר אחד מבני הזוג או שניהם עוברים על כללי "ההסכם לתיאום הורי" העניין מובא לידי בני הזוג עם המסר שהתיאום לא יוכל להמשיך ולהתקיים, הבקשה לתיאום מוחזרת לבית המשפט עם דיווח על החריגות ובקשה בשנית להחזיר את בני הזוג לתיאום.

מניסיוננו החזקה ברורה ועמידה על "חוזה התיאום" תוך שימת גבולות מאד ברורים מסיעים לבני הזוג לחזור לגבולות ההסכם ולחזור לתהליך.

במהלך התהליך לא מוצעים דוחות לבית המשפט מתוך העיקרון שנאמר שלא לערב את שפת הדיאלוג בשפת המאבק.

לדברי סוזאן בויאן: "כיוון שיחסי ההורים הינם חיוניים לבריאותם הנפשית של הילדים התיאום ההורי הינו הדרך היחידה להבטיח לילדים ילדות יציבה .

התיאום ההורי הוא עידוד לילדים בתהליך פעיל. הפנית גב לילדים תביא להזנחתם.

כאשר יש חופש לילדים לחוש חופשיים לאהוב את שני ההורים הם מקבלים מתנה אדירה."

כתבה: אראל דליה, M.S.W., מטפלת ומדריכה זוגית משפחתית
מוסמכת, פסיכותרפיסטית.